

LA RENAIXENS

REVISTA CATALANA

ANY XVII

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

Carrer de Xuclá, 13, baixos.

BARCELONA.

C. 629.6

LA RENAIXENSA

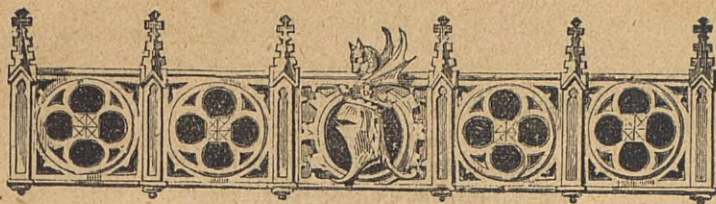
TAULA

	Pág.
<i>Agulló Ferran</i>	
La nit.	347
<i>Alsina y Clos Simon</i>	
Lo retrato.	137
En Zim Zam.	273
<i>Ayné Joaquim</i>	
Llum y tenebras.	24
Comparansa.	32
<i>Bartrina Francisco M.</i>	
A. Braid.	149
Cuadrets.	198
Cuadrets.	225
<i>Bassegoda Ramon E.</i>	
Per l' amich ausent.	209
*.	353
A la memoria de mon estimat amich Joan de Deu Roquer.	366
<i>Bertran y Bros Pau</i>	
Traducció de tres poesías bulgaras	345
<i>Blanch y Romani J.</i>	
A la Bellesa.	396
<i>Bori y Fontestà Antoni</i>	
Las Onas.	16
De bella nit	22
La enamorada	157
<i>Bosch Gelabert Joseph M.</i>	
Retrato.. . . .	193 y 201
<i>Bosch de la Trinxeria Carles</i>	
Flors que no granan.	105, 113, 121 y 129
La festa del Corpus en la Provensa.	185
Lo Darrer cornamusayre.	337
Gerona apuntacions de mon carnet de viatge.	361
Lo San Crist del Tech.	377

	Pág.
<i>Brosa y Sangerman Victor</i>	
La filla del Batlle.	110
<i>Brunet y Bellet Joseph</i>	
Perqué 's diu llengua d' oc	33, 41, 49, 57, 65, y 73
La gorra catalana.	161-169 y 177
<i>Cabanyes Llorens de</i>	
Rondalla.	217
<i>Cabot y Rovira</i>	
Brindis,	229
Una abrassada.	237
<i>Calvet Damás</i>	
La crema de Figueras.	305
<i>Coca y Collado Emili</i>	
* *	236
Al amich Pase Falqués.	264
* *	530
* *	367
<i>Cortils y Vieta Joseph</i>	
May.	87
A. Blanes.	221
<i>Darbey y Corts J.</i>	
Orfe.	385
<i>Delpont Juli</i>	
La capsana embruxada (trad.).	297
Ressopet (trad.).	393
<i>Durán y Espanya Joan</i>	
A.	365
<i>Fontova Lleó</i>	
Lo clam del naufrech.	324
<i>Flos y Calcat F.</i>	
Lo mas del admetller.	291
<i>Franquet y Serra Joseph</i>	
Lo nou rebrot.	372
<i>Guanyabens E.</i>	
Las duas veus.	135
<i>Jover Francisco de P.</i>	
A. Donya Josefina Pons.	12
<i>Laporta Miquel</i>	
A Angelica.	120

	Pág.
Setmana Santa.	150
Intimas.	207
Semprevivas.	231
Capvespre.	239
*	279
*	311
Be ho sabs prou.	335
Ho sents?	352
Estudiantina.	360
Per sempre.	383
<i>Llorente Teodor</i>	
Les Glories de Valencia.	269
<i>Lluch Anton</i>	
A la Verge.	174
<i>M. R.</i>	
Invocació.	389
<i>Matheu Francesh</i>	
Himne Cerdá.	345
<i>Novellas de Molins Jaume</i>	
Lays del cor.	182
Intima.	288
Flor de Cel.	342
Intima.	375
Notas del cor.	390
<i>Pepratx Justín</i>	
Lo cumpleanys de la Estudiantina catalana.	84
La Pascua de la llengua catalana.	143
<i>Plantada y Fonolleda Vicents</i>	
Un epissodi de la Pineda Fosca.	145
Una bruixa estranya.	321
<i>Ramon y Soler Joan</i>	
A la Sta. Donya Dolors Rubió y Rabassó.	261
<i>Ribot y Serra Manel</i>	
L' anyorament.	355
<i>Ricart y Giralt Joseph</i>	
Un cnento que be podria ser que no ho fos.	355
<i>Riera y Beltran Joaquim</i>	
Lo deber.	I

	Pág.
<i>Rocamora Manel</i>	
L' himne nacional catalá.	313
<i>Roquer Joan de D.</i>	
La mort de la tardor.	24
<i>Rovira y Serra Manel</i>	
Any nou.	17
<i>Sales Rafel</i>	
Cant del Polen.	389
<i>Sans y Bori Sebastiá</i>	
L' agutzil.	5
<i>Sans y Guitart Pau</i>	
Lo pastor foll.	241, 249, 257, 255 y 281
<i>Tell Guillem August</i>	
Bellant.	76
Desparegut.	97
<i>Tintorer y Mercader Lluís</i>	
Madrigal.	302
Duas mostrás de la poesía oriental.	379
<i>Toda Eduart</i>	
Un poeta catalá d' Alguer.	289
<i>Torras y Reyató Jascinto</i>	
La Creu de ferro.	25
Una visita (trat).	398
<i>Ubach y Vinyeta Francesch</i>	
Al Besós.	9
Lo Vallés.	81
<i>Vidal Teodor</i>	
La Sardana.	29
A.	79
A la Costa de Llevant.	100
A las Bellas Arts.	166
Desitj.	233
Lo cant del Catalá.	254
La enamorada.	303
Lo retorn.	317
<i>Vinyals Jaume</i>	
A la vora del Ter.	19
Lo niu de mos amors.	213

LO DEBER

Voluntat del Criador que t' espandeixes
com jorn primaveral en nostras ànimas
¡no 'm fassas mancament! Bréu es la vida,
goig immortal de la Bondat anyoro.

Per tú la tentació llisca com ombra
sens turbá 'l cor ni la vergonya encendre,
y per tú la victòria cobejada
té 'ls bells esclats de flamejant migdia.

Sancer es ton dictat, ta veu robusta,
tos manaments puríssims no enmatlleven
als marxants de fortuna ignominiosa
parla que, aflegant, sòls enmatzina.

L' adulació 't repugna com repugna
al honor la traïció, lo crim al dia,
y, ans que rendirte innoble, à la calúnnia,
callas y 't fas sublim ab ton silenci.

Alenas en mon ser y, al escoltarle,
home 'm sento disposat à tota lluyta;
seré, confiat y coratjós contemplo
coronada de flors la mort mateixa.

LA RENAIXENSA.—Any XVII.

Heralt de las virtuts, per tu la vida
no es afrontós suplici; per tu viure
es saber perdonar ab tota l' ànima
y, seré 'l front, enllà-d' allà fer via.

Avassallas passions y 'n fas catifa
pera ta petja augusta. 'Ls qui 't menysprean
van acudint devades á la pompa
pera embellir la hipócrita figura.

La llum fereix de plé llurs fesomías
rellevantne 'ls contorns quant més s' ocultan,
y l' acció criminosa, al escamparse,
més ressonància dóna á la baixesa.

Ab tú, en cambi, ¡cóm creix la fe heretada,
inflamant greu y horror contra las iras
dels malvats que agarrotan la consciencia
pera junyirla á una remensa infame!

¡Qué placévol llavors lo sacrifici!
¡Qu' encisadora la humiltat, llavoras,
y qué gustós de caritat excelsa
sentí en las venas correntera y vida!

De Jesu-Crist los brassos no s' ajuntan
per' resguardar tan sóls als poderosos:
oberts están per' tots los que s' hi acostan
cercant font de Deber en la Creu Santa.

D' ells só jo, pares meus; d' ells, casta esposa
y fills idolatrats de la meva ànima,
que 'm diheu, entre llàgrimas alegres:
«Sols per Jesús en tu sabriam creure.

«Si Éll es ton nort, si d' Éll es la doctrina
que aportas á la llar per' tots encesa,
segura restará, la pau segura
y l' amor teu segur en ta constancia.

«Fill, sentirás per las gebradas testas
de tos pares amants, passió inefable,
y 't mirarás en llurs virtuts hermosas,
y may oblidarás que 't deus á n' ellas.

«Espós, veurás en ta muller amada
la pariona de goigs y desventuras,
que no 't fal-leix jamay perque s' inspira
en una honra sagrada qu' es la teya. »

Llassos d' amor, conhorts y tendras provas
de qui alena prop nostre jay, si acás dubta
l' afalegat tothora per vosaltres!
Espinassos sou en l' ànima clavantvos!

Més quant los ulls de la muller vulguda
brillejan com estels de la confiansa,
ulladas, bells dictats, besos y festas
son més suaus que plomatje de coloma.

Tot es xamós com Maig; tot se delecta
en flongíssim esplay: la nit al dia
segueix sens amenassa esgarrifossa,
y una escalfor de niu lo cor tempera.

¿Qui anyora 'l mon, quan té embaumanlli casa,
tan bell erol de Paradís? ¿Qui anyora
negras incertituts, quan l' amanyaga
tanta certesa lluminosa y pura?...

Y no es esglay, no ho es: vinguda l' hora
en que la Patria mon esforços ansia,
á ella vaig, á ella 'm dech, per ella aleno,
que 'l defugirla fóra deshonorarme.

Patria, aquí 'm tens pera combatre agravis
que l' ambició funesta, la rancunia,
l' estúpít avalot, la varinosa
ignorancia s' aprestan á inferirte.

Patria, ab tu só per vindicar tas gestas,
per aclamar los drets que 't feren magna,
per conseguir respecte de qui 't mofa
y aponcellar amor en qui t' oblida.

Nó á mentir, nó á cercar la vil corona
d' adulador servil de reys ó pobles,
vinch y cenyirla al front: ¡cóm me repugnan
eixas glorias: bacants ensuperbidas!

Si la gloria ambiciono, es que la gloria
la vull digna de tu, Patria adorada,
es que la vull en lo Deber tan ferma
com Montserrat que la tempesta afronta.

¿De mi farán escarni? ¿Se m' esperan
sagnants ingratituts?... ¡Qué hi fà! Me miran
pares amants per' benehir mos passos
y fills creixent per' recordar al pare.

Y ab ells y ab companyona idolatrada,
que no dubtan de mi perque las fibras
més secretas de m' ànima coneixen,
resplandirá lo cel de ma consciencia:

Cel que no enfonza ni fereix la tosca
qu' esperitada surt d' afollats cràters,
entre flames d' avern; cel que no esqueixan
los llamps de la tempesta esvalotada.

JOAQUIM RIERA Y BERTRAN.

L' AGUTZIL

«De qu' ets un bras de la llei
Pren eix bastó per penyora;
Tú representas al rey,
Ab aixó:... ¡justicia y fora!»
Aixís, ab veu alta y clara,
L' alcalde 'm feu lo sermó
Lo jorn en que de la vara
Va donarme possessió.

Jo plé dels mellors intents,
Y un bon xich de vanitat,
Vaig creure en aquells moments
Ser tota una autoritat;
Y jugant ab la mangala
Y las borlas de sati
Pensava al baixar l' escala:
Veurém qui 'm torsa 'l camí!

¡Deu del cell!... ¡y quant poch duran
Los somnis de valiment!
Semblan bombollas que suran
Y 's desfan en un moment.
Ja al comensar la batalla
Vaig veurer ben net y clá
Qu' era jo... ¡un ninot de palla
Ab una canya á la má!

Lo qui mana enemichs cobra,
Diuhen,... y tot aixó crech;
Jo d' enemich no 'n só pobre,
Més lo mando... ¡no 'l conech!
Sempre qu' ho probó l' esguerro
O 'm brolla algun entrebanch,
Arreu topo ollas de ferro
Y jo só l' olla de fang.

Tothom salta las resclosas
Y... endevant va l' embolich,
L' un llensa aigua... ¡y no de rosas!
L' altre ab lo pes s' hi fa rich;
Corro per posar la multa
Y arreplego algun *pebrot*,
Un bon padri tot ho indulta
Y 'l jutje es tant bonastrot!

Si al bailet que fa pedradas
Empaito ¡la rifa he tret!
Sols per quatre clatelladas
Sos pares m' arman un plet.
D' un carreter dono queixa...
Donchs tot es per lo meu mal
Que ¡pot més vara de freixa
Que vara municipal!

L' alcaldesa no 'm vol dropo
Ni 'm perdona may la pell,
Per xó sempre que la topo-
M' albarda ab canti ó cistell.
Lo batlle prou l' acompanya
En lo de ferme triscá,
Só un mosso que 'l pà li guanya,
Més que no li menja pa.

¡La justicia no 's pot vendre!
(Quan no la pagan prou be)
Y l' home te 'l cor tan tendre!
¡Y es tan tentador l' esqué!
Més si 'l batlle una gallina
Pesca, ó lo jutje algun gall,
Jo... una mala tagarnina
O una creu per un badall.

Que dos xímples se barallan...
Ja 'm toca algun colp perdut,
Aixís del ball que altres ballan
Sempre 'n surto geperut;
Y disputas nit y dia,
Rahonts, quientos y enfar'echs...
Dir la meva lletania
Es tocá 'l sach dels gemechs.

Avuy ja l' espatlla arronso
Quan veig algun embolich,
Cobro, passeio, faig l' onso
Y de la vara me 'n rich.
Sé fugir de la tempesta
Y aprofitar las llisous,
Més... ¡ja cap fulla li resta
al ram de mas il·lusions!

Y quan d' alguna alcaldada
Só jo lo pobre instrument,
Y veig que la bofetada
Cau dessobre l' ignoscent,
Miro al Cel que res oblida
V penso per mon consol:
Si aquí baix está envilida
La justícia, á l' altre vida
Ja será aytal com Deu vol!

SEBASTIÀ SANS Y BORI.

AL BESÓS

A l'ombra deliciosa
de tas ribas, Besós, qui una vegada
lo cós y l'esperit en descans posa,
envá cerca després mellor estada.

Deu, que t' ha fet imatge
del bé que gosa qui á més dóns no aspira
que 'ls que d' Ell ha rebuts, per ton ribatge
paradisichs aléns bondadós gira.

Y al trontollar la fulla
ab que son niu los rossinyols abrigan,
un degotall de perlas l' herbey mulla,
que 'n cequiols á convertirs no trigan.

La font y 'l rech; apenas
nascuts juntantse, en rambla 's converteixen,
del Congost y 'l Mogent per las arenas,
fins á engrossirte relliscar se deixan.

Y avall entre marjadas
floridas sempre y demunt aureas sorras,
de tas aigües serenas y gemadas
lo caudal benfactor tranquil escorras.

Y aquí l' horta fecundas,
allí la mola empenys ab suau brandida,
per tot arreu los canemars inundas
dócil al giny del que ajudarlo 't crida.

Y entre canyars mormolas
y entre sálzers lo pas gojós moderas,
mirant plegar maduixas y violas
à las noyas gentils de tas riberas.

No va, no, prepotenta
ta corrent destructora, ensuperbida,
com la del riu que 'ls margenals reventa
emportantsen quant trova en sa fujida.

Tú, si la turbonada
un cop debassellantse te malmena,
al mar llensas corrents d' una glopada
la roja escuma que ton llit omplena.

Y nova volta al pendre
son curs de sempre ta corrent mansoya,
la veu dels rossinyols, festiva y tendre,
tas salzeredas fa estremir de joya.

Dins l' espessor tupida
de son brancatge los crestalls amagas,
y en dols murmuri, d' una nova vida
ab los secrets, al esperit alagas.

Aquí, enterament lliure,
per l' infinit lo pensament navega;
aquí la pau deixa sabé 'l qu' es viure,
aquí sos devatechs lo cor sossega.

La baba verinosa
del llengoter y del traïdor espia
l' ull enemich, de ta encontrada hermosa
jamay n' esporugueixen l' alegria.

Y fins la Mort avara
no hi compta en alta veu lo temps que 'ns roba,
deixant que ab sa verdó 'l pí y l' atzevara,
ens mostren la natura sempre jova.

Per xó tú, dels pits d' ella
nudridor beure que á l' arrel satura,
per cada gota tens una poncella
ó un fruyt que ab sos petons lo sol madura.

Per xó quan á la platja
del mar al arribar, t' escomet l' ona,
retrayent altanera ab ronch llenguatje,
l' escás tribut que ta corrent li dona;

Pots dir:—Si més volguesses
de mí, dalt las planuras vallesanas
á rellevárme del treball vinguesses,
en que esmerso 'ls tresors que are 'm demanas.

Més tú orgullós de sobra,
eternament has d' envejar ma estrella,
qui sí per generós acabo pobre,
moro estimat, qu' es fer la mort més bella.

FRANCESCH UBACH Y VINYETA.

A LA VIRTUOSA Y BELLA S.^{TA} D.^A JOSEFINA PONS

EN LA DIADA DE SAS ESPOSALLAS

(Amor prima virtus.)

DEDIDATORIA

Sian las alas del amor donzella
las que donguen abrich á vostre cor;
sia lo cor qui cante á cau d' orella
las córrandas melosas del amor.

Ella ha posat la nota á ma bandola
per lloar en est cant, vostra virtut;
no arrivi á vostre orella tota sola,
puig porta só d' un altre amor perdut.

Si humil es lo prescut, senyora mia,
lo farán gran vostres mereixements;
qu' aprop úels bells rosers d' Alexandria
també hi creixen los místichs pensaments.

Sian las alas del amor, donzella.
las que donguen abrich á vostre cor;
y si vos plau, á vostre cau d' orella
cante alegroy lo pobre trovador.

EPITATAMI

Primpcesa del amor, quina diada
avuy per vos; qu' hermosa enamorada,
rublerta d' alegria, goig y encís
tot fullejant lo llibre de la vida
lo cor vos obra un cel, que en ell florida
n' han tret totes las flors del Paradís.

¡Qui pogués penetrar y dir á l' hora
tot lo que canta, pensa, riu y plora
dintre de vostre cor en aquest jorn,
ahont hi veig que dolsament batallan
recorts que hi parlan y secrets que hi callan,
teixintne un' altre vida d' ilusions.

Per un cantó la novelat del acte;
per altre part la santetat del pacte;
amor que 'n fuig y un altre amor que hi ve,
allà 'ls autors de la existencia vostra
buscant riallas y alegria al rostre
do vos, que sou son ángel y son bé.

Los recorts del bressol, que ja s' esborran,
los jochs de la infantesa que s' escorran;
poemas del amor que ja han passat;
la joventut de verge, ab gelosia,
tots, li diuen ¡adeu! en eix sant dia
en que pren la donzella nou estat.

La llibertat hermosa de soltera,
dols esclavatje de casada espera
per darli estret abrás y dols petó
y per missatje rich, en presentalla,
corona virginal de desposalla
del vostre front sagella la blancor.

No tornarán las nits de melangia
que tant sovint la joventut somnia,
y 'l cap encisan fent glatir lo cor,
á atormentar la tórtora soleta,
que aparellada miro la nineta
per lo diví misteri del amor.

Y ell ¡quánt content! al veurer realizadas
sas esperansas. de tant temps somniadas,
¡apar que d' un nou cél sea 'l pubill!
y ab llágrimas d' amor del cor nascudas,
renaixer veu sas ilusions perdudas
perque desd' are té qui li diu fill!

Mirausel; n' es la sombra gegantina
qu' abriga ab son mantell á la regina
l' héroe amorós del drama colossal;
llevor d' homes honrats, n' es sa persona
que en son front de justicia dú corona,
y l' arma 'l bras de Deu per se' immortal.

Es l' ángel de las lleys y la justicia
qu' escorcolla los caus de la malicia,
consol y conceller del desvalgut:
es un segun Licurgo en la conciencia,
un emul de Solon en la prudencia,
y esperanza del foro en la virtud.

La poncella, per ell, se 'n es fet rosa,
avuy, á sol ixent, se 'n es desclosa
al bes benéfich de sos raigs jolins;
y fins las aus que van en romiatje
un dia més aturarán son viatge
per poderla admirar desde sos nius.

Després, deserta deixarán la gàbia
de la marcida Europa y de la Arabia,
las regions olorosas poblarán;
y... ¡quí sab! si al tornar la primavera
teixinjne llurs niuets la cadernera
la nova d' un Mesias vos durán.

Tal es l' idili d' ilusions y afectes
que per cadena del amor, subjectes
brodan l' esdevenir de vostre cor,
¡ditjosos siau en aqueix cèl de gloria
que tant blavós lo pinta la memoria,
y plé d' estrellas deixa 'l trovador!

FRANCISCO DE P. JOVER.

8 Novembre 1880.

LAS ONAS

Nineta qu' anyoras al teu estimat,
si vas á la platja, sanch viva plorant,
escolta 'l que 't diuhen las onas del mar,
escolta 'l que 't diuhen quan vénen y van:

—Lo barco de vela n' es cap á llevant;
sentat á la popa un jove s' está,
sospírs de anyoransa ne llesa amargants
per una nineta de dols estimar.

Las nits més serenas las passa mirant
lo cel plé d' estrel·las, las onas del mar;
de tú, 'l cel li conta l' amor pur y sant,
las onas li parlan del teu sospirar.

Lo barco de vela ja vé de llevant,
sentat á la popa lo jove s' está;
quan vegi la platja ¡quín goig sentirá!
quan torni á tos brassos d' amor plorará!

ANTONI BORI Y FONTESTÀ.

ANY NOU...

La gent bona y la dolenta,
los que nedan sempre en or,
los que sense casa 'hont viure
van coberts tot l' any de dol,
l' home que cegat pel vici
pert sa fortuna en lo joch,
lo qui cegat per la enveja
ompla d' unsas lo mitjot...

Al ser en Desembre,
any nou, vida nova,
crida tothom.

Lo mercader que ab astúcia
ha fet negocis molt bons,
lo qui aconsellat pels altres
no n' ha fet may cap de bó,
lo marit que de fel ompla
de son' esposa lo cor,
lo qui ab carinyo sens' treva
la acaricia ab sos petons...

Al ser en Desembre,
any nou, vida nova,
crida tothom.

Los que sens' pensá' en demá
en un día ho gastan tot,
los qui per por d' ésser pobres
menjan lo ménos que 's pot,
los miserables, los richs,
los dolents y també 'ls bons,
lo nobles, los envejosos,
los felissos y 'ls que no...

Al ser en Desembre,
any nou, vida nova,
crida tothom.

Mes, jo, que observo la vida
miserable, en aquest mon,
jo, que observo que res cámbia,
quan s' arrelan en lo cor
las virtuts, costums y vicis,
las miserias y passions,
dech dir: Que la nova vida
comensa, quan ve la Mort.

MANEL ROVIRA Y SERRA.

A LA VORA DEL TER

Plascents remors del Ter: ¡quántas vegadas
m' haveu ex!assiat
al morir en las fondas clotalladas,
ó en l' alterós serrat!

Qué ho fa, remors suavisims, que 'us anyoro
si no 'us oyeh cada jorn?
¿Per qué, música dolça, ja no ploro,
si 't sento á mon retorn?

Rodau per sempre, benehidas onas,
tot capdellant lo temps;
jo passaré, escoltantvos, las estonas,
boy somniant ensemps.

¡Quíns somnis fa venir aqueixa fressa
que 's pert allá, més lluny,
quan en lo fons de la boscuria espessa
l' udol del llop retruny;

Quan los estels de rossa cabellera
tremolan en l' atzur,
quan l' ayre d' una nit de primavera
nos dú 'l flayre més pur;

A l' hora en que la lluna melangiosa
passeja per l' espay;
hora mágica, dolsa, misteriosa,
;si no s' acabés may!

Deixau, ayguas, sentir vostra armonia
prop dels feudals castells,
contauli al qui vers ells fassa sa via
recorts dels sigles vells.

Per la gentil pastora d' eixas ribas
tingau cançons d' amors;
per cenyirsen lo front, guardauli vivas
las viroladas flors.

Al pagès que suant cava l' artiga
las penas endolsiu,
soportivola sentli la fadiga
ab vostre cant joliu.

Siau pels fills del cim y de la plana
la veu del patri amor;
pel qui oprimeix la patria catalana
siau veus de terror.

Per las aus d' eixas planas delitosas
los arbres feu brotar,
sas canturias serán més melodiosas
si aquí poden niar.

Y, sospirant, endolsireu la vida
d' un cor anyoradís
que del Ter en la vora benehida
hi te son paradís.

Guardau per eix bossi de terra amada
vostre millor sospir,
com deixa 'l rossinyol sa refilada
més dolsa aquí sentir.

Aquí entre valls, singleras y boscúrias,
¡oh, que n' hi veig d' encant!
Aquí de l' au las incessants cantúrias
dolsejan tant, y tant!

Qué bé sota eixos arbres hi respiro!
Qué hermós trobo aquí 'l cel!
Des' que llubir tan enciser hi miro
de mon conhort l' estel.

Mes ¡ay!... Adeu, ja 'us dich, riu y floretas,
ja 'us he d' abandonar;
com, quan ve la tardor, las orenetas
son niu han de deixar.

Si t' he de dar ma trista despedida,
si t' he de dir ¡adeu!
¿quan podré tornar á veure ta florida,
gemat paradís meu?

Morint d' anyorament en llunyás terras
no sentiré eix remor;
sols per sentirlo, cada jorn las serras
tramontará mon cor.

JAUME VINYALS Y MONCLÚS.

DE BELLA NIT

Era la nit més bella de la vida
y 'l cel més pur y blan;
cansada de saltar per l' erba humida,
en mos genolls t' estavas adormida
al somni més suáu.

Sota 'l parral de verda pampolada
penjava 'l moscatell;
la brisa lo gronxava ajogassada ,
ruixant de frescas gotas de rosada
lo teu sedós cabell.

Jo 't vetllava soliu, sentint encara
ton pit batre amorós;
la lluna destrenava sa llum clara
platejant ab sos raigs la teva cara...
¡quin quadro més he mós!

Va sortir 'l sol de rossa cabellera
d' allà 'l fondo del mar;
va cantá 'l jorn l' alosa matinera,
s' alsá del niu l' alegre cadernera
y... tu 't vas despertar.

Vares desclóure al punt tos ulls de mora
com flor d' encés botó,
y gallarda, gentil y temptadora
vas lligarte al meu coll, ma robadora,
y 'm vares fe' un petó.

ANTONI BORI Y FONTESTÀ.

LLUM Y TENEBRAS

Cel de ma ditxa embadalit jo veyà
per entre glassas d' argentat teixit
y en sos plechs plens de llum ab goig somreya
l' arcàngel que en lo mon vetlla á la nit.

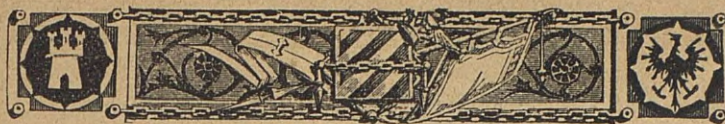
¿Perqué, si de tenebras las suas alas
matisadas n' están, aquí fa via?
¿Es que creuhant irat etéreas salas
ve á turbarne la llum d' aquest bell dia?...

No ho sé; ¡mes ay! ma pensa enterbolida
se va ofuscant com disch que ja s' apaga;
la llum qu' era mon goig y fins ma vida,
per entre núvols de tristor s' amaga.

Y entre tant, com rientne de ma pena
l' arcàngel de la nit enfosca 'l dia
trencant de ma delicia la cadena,
furtantme la ilusió de l' ayma mia.

JOAQUIM AYNE Y RABELL.

LA CREU DE FERRO

PREMIADA AB FLOR NATURAL, CERTÁMEN DE VALLS, JUNY DE 1885.

De retorn de la creuhada
cobert de llors,
gelós parla N' Huch lo comte,
gelós y foll:

—¿Qué n' heu fet, aymada esposa,
del cabell rós?
¿qué n' heu fet de vostras trenas,
las trenas d' or?

—A la ermita vaig deixarlas
resant per vos;
à l' ermita hont van unir-se
los nostres cors.

—No hi escauhen dins l' ermita
los raigs de sol
que per' l' arch de ma ballesta
trenà l' amor.

—L' anyoransa 'm defallia,
volgut espós;
d' anyoransa fou la ofrena
dels cabells d' or. —

Tan bon punt ho sent lo comte
ja 's torna groch
y ofegant l' ira que 'l crema
reprén calmos:

—No 'n teniau d' anyoransa
més que 'l meu cor,
qu' ab sospirs brodava sempre
lo vostre nom...

—¿Qué m' heu dut de Terra-Santa,
fidel espós?
¿qué m' heu dut com á penyora
de vostre amor?

—He dut una creu de ferro
d' art primorós,
he dut una creu qu' espanta
als malfactors.

—Me l' haguésseu dut de plata,
de plata ó d' or,
qu' en lo pit d' una comtesa
hi escau milló'.

—En lo pit no heu de portarla,
ni sobre 'l cor;
ben penjada en vostra cambra
fará més goig.

Resaréu al devant d' ella
de geuollons
quan lo seny del lladre escampe
son trist ressó;

quan los llops flayrant rastrejan,
llasant udols,
vers la forca de la torra
hont penja un mort. —

La comtesa veu la forca
¡oh! quin horror!
veu que hi penja y balandreja
son aymadó:

— ¡Deu me val! volguésseu dirme,
senyor y espós,
¿quina fou la fellonía
del malfactor?

— Dues trenas l' endogalan,
dos raigs de sol;
collaret més rich no 'l porta
cap rey del món.

L' endogalan dues trenas
róssas com l' or:
ningú més las pot coneixe
millor que vos. —

La comtesa avergonyida
parlar no pot
y ab las mans cubrintse 'l rostre
cau de genolls.

Ja enutjat la mira 'l comte
ab ulls de foch,
ja á sos peus llansa l' espasa
llamp de la mort:

— No es de plata aquesta joya
ni d' or tampoch:
aquesta es la creu de ferro
qu' he dut per vos.

No hi veuréu la imatge santa
del Redemptor;
sanch la entela, sanch del lladre
del meu honor.

Es penyora que glatiau:
beséula donchs,
que hi glateix vostras besadas
la sanch del mort.—

JASCINTO TORRES Y REYATÓ.

LA SARDANA

I

Que repiqui el tamborino
que refili 'l fluviol,
no estém pas cansats de camas,
no estém pas corcats de cor.

Que las mans fassan cadena
¡au minyons! que rompi 'l vol.
Cada hu á la seva aymada,
tot ballant, fassa l' amor.

II

Nineta més bella
que 'l sol de l' Abril,
ascolta ma parla,
nineta gentil.

No parla la llengua
de ton aymador,
paraulas qu' escoltas
son ditas pel cor.

Miradas que 't dono
ab tant de neguit,
son flamas que llença
lo pres de mon pit.

Cadena animada
que fem balladors,
cadena es que lliga
las mans y los cors.

Jo 'n sé una caseta
al bell mitj d' un bosch
aucellas hi cantan
á entrada de fosch.

Quant l' auba ne porta
missatge del sol,
llavors las aucellas
estenen son vol.

Floretas flayrosas
la voltar arreu
y un rech aygua hi porta
mes fresca que neu.

Quan ja llest estiga
lo senyor Rector,
será aquella casa
nostre niu d' amor.

Llavors igual que are
jo sempre 't diré,
—Jo t' am la nineta
jo t' am tan com sé.

Com tendres colomas
amemse constants,
ballém are hermosa
estretas las mans.

III

Que repiqui 'l tamborino
que refili 'l fluviol,
que las mans fassan eadena
que no 's trenqui may lo torn.

Que repiqui sempre y fora
que refili ben ayrós,
si s' acaba la sardana
durará per xó l' amor.

TEODOR VIDAL.

COMPARANSA

Fulla que cau del arbre, esgroguehida,
al empeny poderós de la ventada
volateja un instant y pert la vida
sent joguina del temps á la vegada.
S' enlayra y cau de nou pro may retorna
á ufanarse en lo arbre en que va neixe,
á ser fulla ¡may mes may mes ne torna!
y espira sens llensarne ni una queixa.

Viu un estiu tant sols... ¡dítxosa d' ella!
jo també com la fulla esgroguehida
vaig seguint del destí ma mala estrella...
boy vivint va finant are ma vida,
y al empeny poderós de la ventada
rublerta ¡ay Deu! de fel, qu' el mon la porta
mon ánima ferida y desolada
com la fulla que cau, també n' es morta.

La fulla sa fossana arreu ne trova
y entre altres fullas sa existencia expira,
¡jo tinch encar de sosteni altre prova
mentres lo mon ab desllealtat me mira,
y es que, molt lentament fino la vida
vejent la falsetat á cada estona,
y per tomba, sols veig la malehida
y enganyosa maldat qu' el mon me dona.

JOAQUIM AYNÉ Y RABELL.